

SPEELGROENPLAATS: SPEELNATUUR VOOR DE BUURT?

de bostorie Drogen

DE AANPAK – 9 KRACHTLIJNEN BIJ ONTWERP

1. Vertrekken vanuit het kind/de tiener
 - **samen dromen, meepraten, meedoen, samen beheren**
2. Visie en enthousiasme
3. Beheergericht ontwerp
4. Ruimte voor bomen van bij aanvang (e.a. (gevel)groen)
5. Afweging verharding – ontharding
6. Spelend leren
7. Aandacht voor water: afwatering – afkoppeling – gebruik regenwater – infiltratie en buffering – kringloop – educatie – waterspel
8. Toegankelijkheid
9. **Speelplaats als deel van een groter geheel**

1. vertrekken vanuit kind/tiener

Nood aan **RUIMTE** voor...

actief spel en beweging

rust, communicatie, chillen, hangen

constructiespel

fantasiespel

natuurbeleving

ontdekking

kunst en creativiteit

plek om te leren

...

→ **VARIATIE** = het toverwoord

gevarieerde & natuurrijke ruimte

oplossingsgericht denken

inspiratiedag open en gedeelde speelplaatsen

KRACHTLIJNEN BIJ ONTWERP

1. vertrekken vanuit kind/tiener

1. vertrekken vanuit kind/tiener samen dromen

1. vertrekken vanuit kind/tiener: **samen dromen, meepraten,**

CASE St-Paulus Kortrijk

KRACHTLIJNEN BIJ ONTWERP

1. vertrekken vanuit kind/tiener blik verruimen, ervaren, meepraten, ..

CASE jeugdsite Alveringem

KRACHTLIJNEN BIJ ONTWERP

1. vertrekken vanuit kind/tiener samen dromen

CASE speelbos — parkbos De Pinte

KRACHTLIJNEN BIJ ONTWERP

1. vertrekken vanuit kind/tiener meedoen, samen beheren

KRACHTLIJNEN BIJ ONTWERP

1. vertrekken vanuit kind/tiener
contente kinderen

2. visie en enthousiasme

Speelgroenplaats - Een droom van een speelplaats!

door VBS Sint-Paulus

De kinderen en leerkrachten van basisschool Sint-Paulus Kortrijk dromen al lang van een nieuwe speelplaats. Dankzij jullie hulp, kan de school voor hen binnenkort een gloednieuwe, groene en avontuurlijke speelplaats bouwen. Jij kan hun droom laten uitkomen! Hiervoor hebben we nog 20 000 euro nodig. Draag nu bij tot de creatie van een fantastische speelplek voor de kinderen van de school. De school heeft ook beslist om de speelplaats open te stellen voor gebruik na schooltijd. Zo krijgt de stad Kortrijk er in een klap ook een geweldige speellocatie bij, midden in de stad. Indien deze campagne succesvol wordt afgerond, zal de school het volledige bedrag verdubbelen!

DONEER NU

% Fiscaal aftrekbaar

x2 Matching funds

CASE St-Paulus Kortrijk

KRACHTLIJNEN BIJ ONTWERP

3. beheer gericht ontwerpen

3. beheer gericht ontwerpen

spannende paadjes

verstopgroen

struikhuizen

kampen

4. ruimte voor bomen

KRACHTLIJNEN BIJ ONTWERP

5. afweging ontharden - verharden

CASE leefschool De Vlieger' Oostende

KRACHTLIJNEN BIJ ONTWERP

6. veelzijdige leerplek = spelend leren

KRACHTLIJNEN BIJ ONTWERP

7. water zichtbaar maken

CASE Jeugdsite Alveringem

KRACHTLIJNEN BIJ ONTWERP

7. water zichtbaar maken

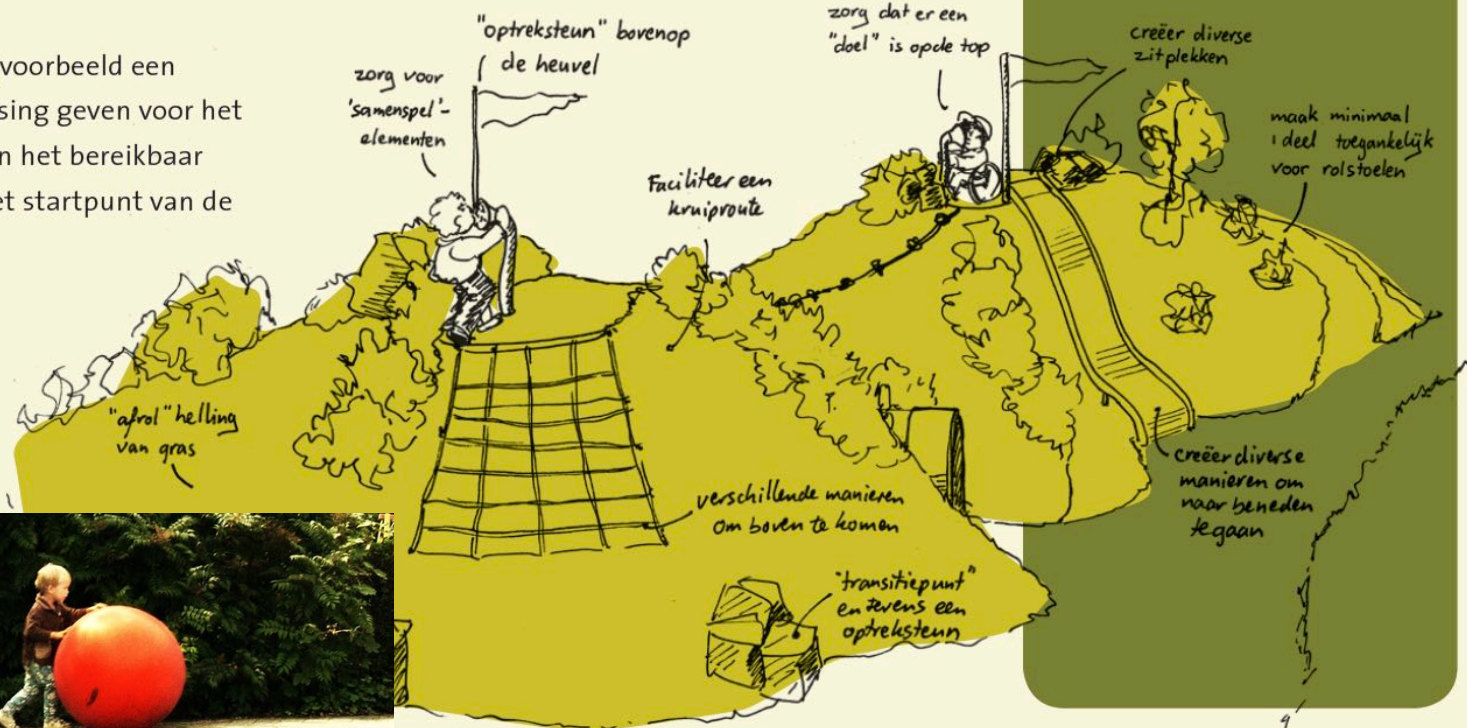
©Fris in het landschap

CASE Jeugdsite Alveringem

5.2 Speelheuvels

Speelheuvels, eenvoudig of samengesteld (bestaande uit de heuvel en diverse daaraan gekoppelde spelelementen), bieden heel interessante speelmogelijkheden voor kinderen uit de hele doelgroep.

Ze kunnen bijvoorbeeld een speelse oplossing geven voor het 'probleem' van het bereikbaar maken van het startpunt van de glijbaan.

8. toegankelijk spelen

aarde

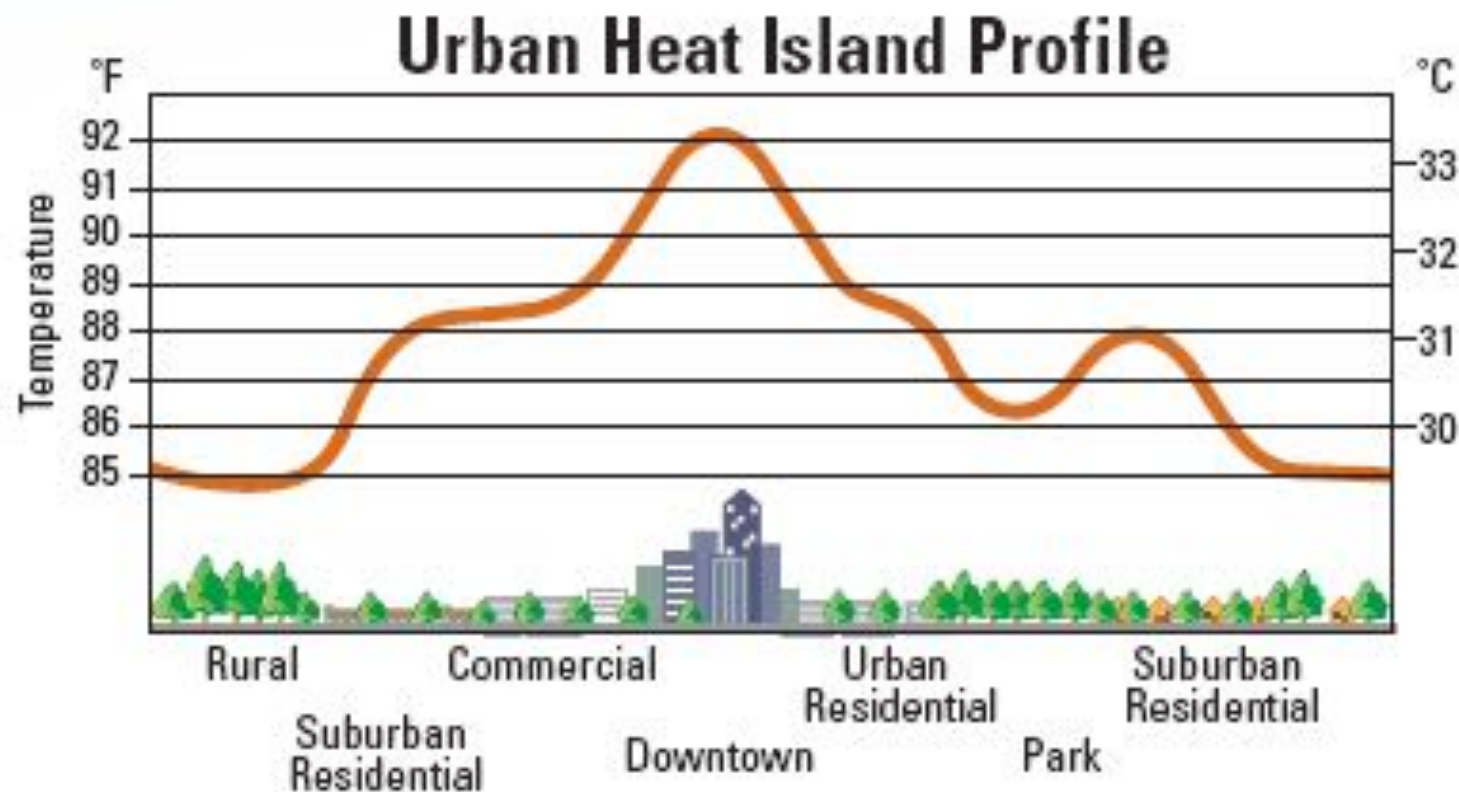
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13

natuurlijk toegankelijk spelen

96

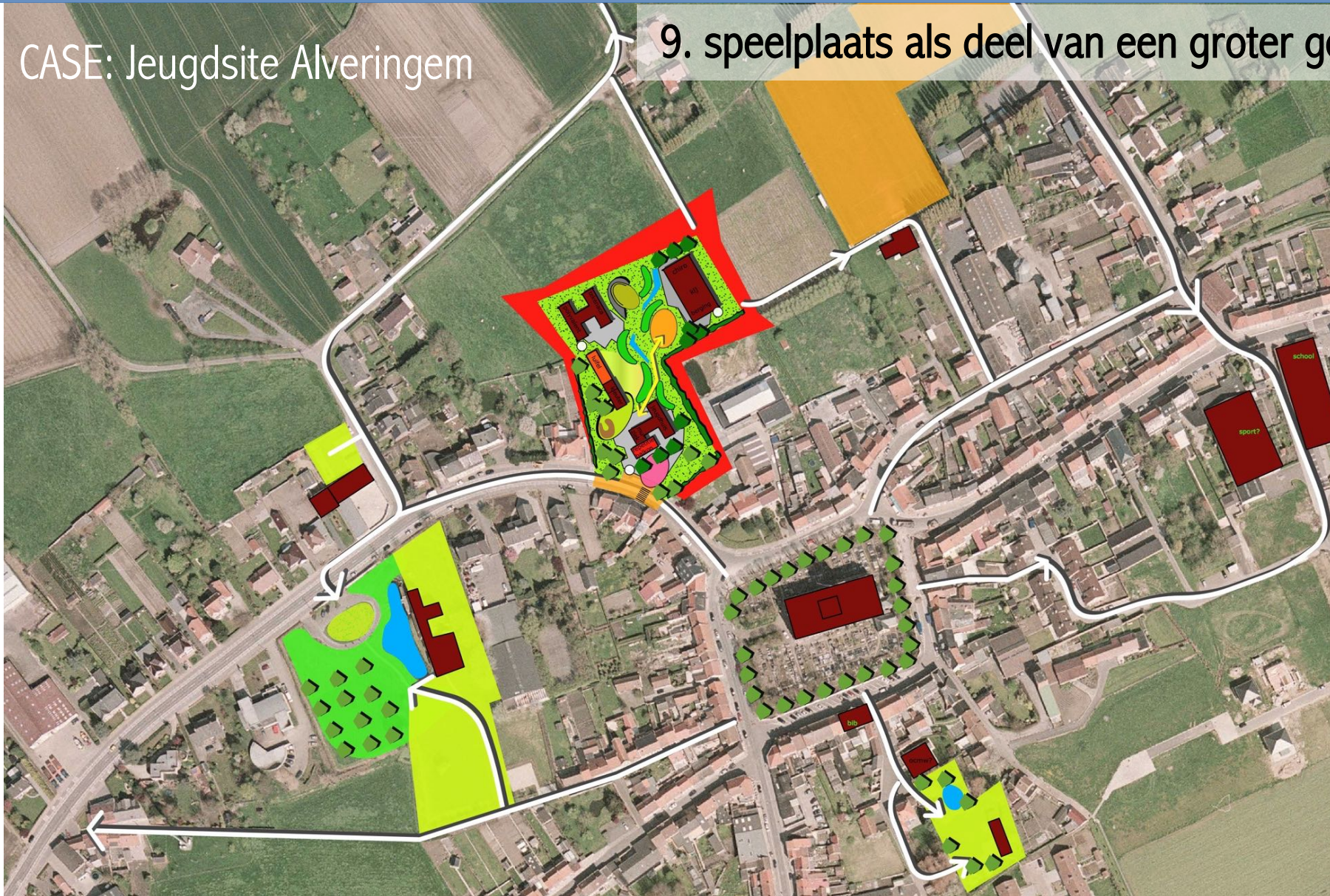
9. speelplaats als deel van een groter geheel

Heat islands are often largest over dense development but may be broken up by vegetated sections within an urban area.

CASE: Jeugdsite Alveringem

9. speelplaats als deel van een groter geheel

Lopende projecten Zennevallei

Halle

Warmtenet

screening

KRACHTLIJNEN BIJ ONTWERP

Landschapspark

9. speelplaats als deel van een groter geheel

bouwmeesterscan

Bedrijvzone
Lot-zuid

Heilig Hart - College

Lembeek Zuid

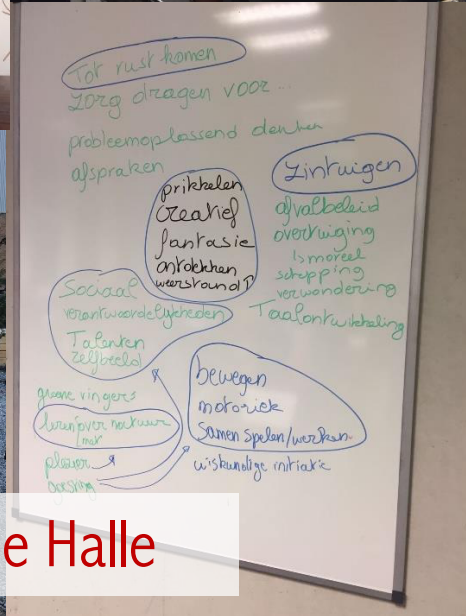
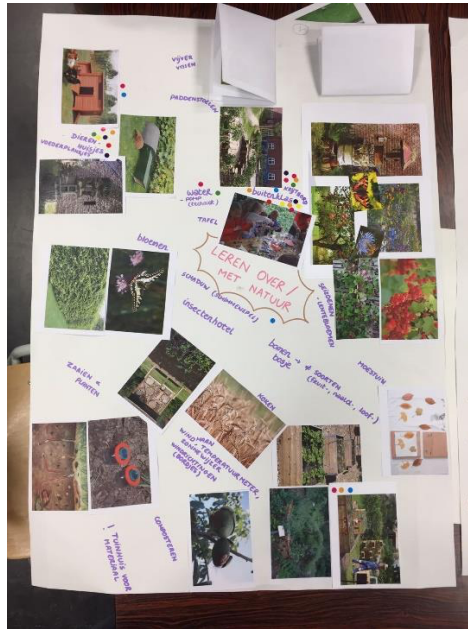
LEMBEEK

Zenneweide

CASE Heilig Hart & College Halle

Participatief traject binnen school

9. speelplaats als deel van een groter geheel ruimte delen

CASE Heilig Hart & College Halle

9. speelplaats als deel van een groter geheel ruimte delen

Communicatie en participatie voor ouders en omgeving

- 6/9 Infostand tijdens oudercontact
- Overleg directeurs
- Intekenlijst voor geïnteresseerden
- 9/10 infoavond Schooltuin
- Doe-dagen

CASE Heilig Hart & College Halle

9. speelplaats als deel van een groter geheel ruimte delen

- overeenkomst met stad Halle
- JNM wordt ingeschakeld bij het onderhoud van de speelplaats
- mobiliseren van vrijwilligers voor
 - controle speelplaats,
 - tuindoedagen (aanplant en onderhoud),
 - klusdagen (constructies)

CASE Heilig Hart & College Halle

We speelden tikkertje in het park, speelden in de **zandbak** en kropen op de **heuvels** van de 'Prettige Wildernis' (de speelzone van het park). De juffen, meesters en Katrien van Brede School namen foto's.

We konden daar klimmen en **klauteren**, bloemen plukken, een kroon maken met bladeren van de struiken, en ons evenwicht oefenen op de "**boomtrapjes**", een **pijl en boog** maken met takken en touw gevonden in het park, of gewoon wat rondhangen met onze vrienden en vriendinnen!

Naast dit **doe-uurtje**, was er ook nog een **babbeluurtje**. Ariana, Jenny en Nancy van de Jeugddienst lieten foto's zien. Op de foto's stonden voorbeelden van verschillende soorten ondergrond, verschillende soorten schommels, enz.. Jullie konden zeggen wat je het **leukst** en het **minst leuk** vond.

Dit vonden jullie **leuk** voor op de nieuwe speelplaats:

SFEER:

veel plekjes
ledereen kan iets leuks doen
Er zijn **geheime plekjes!**

en heuvelachtig
om op te klimmen...
... en er **af te rollen**

MATERIAAL:

wild gras
lekker zacht en
gezellig

en kort gras
makkelijk om te zitten...
... en te voetballen!

ZITTEN:

bank en tafel
je kan er zitten, eten,
drinken... alles!

en zitronde
Je ziet elkaar goed

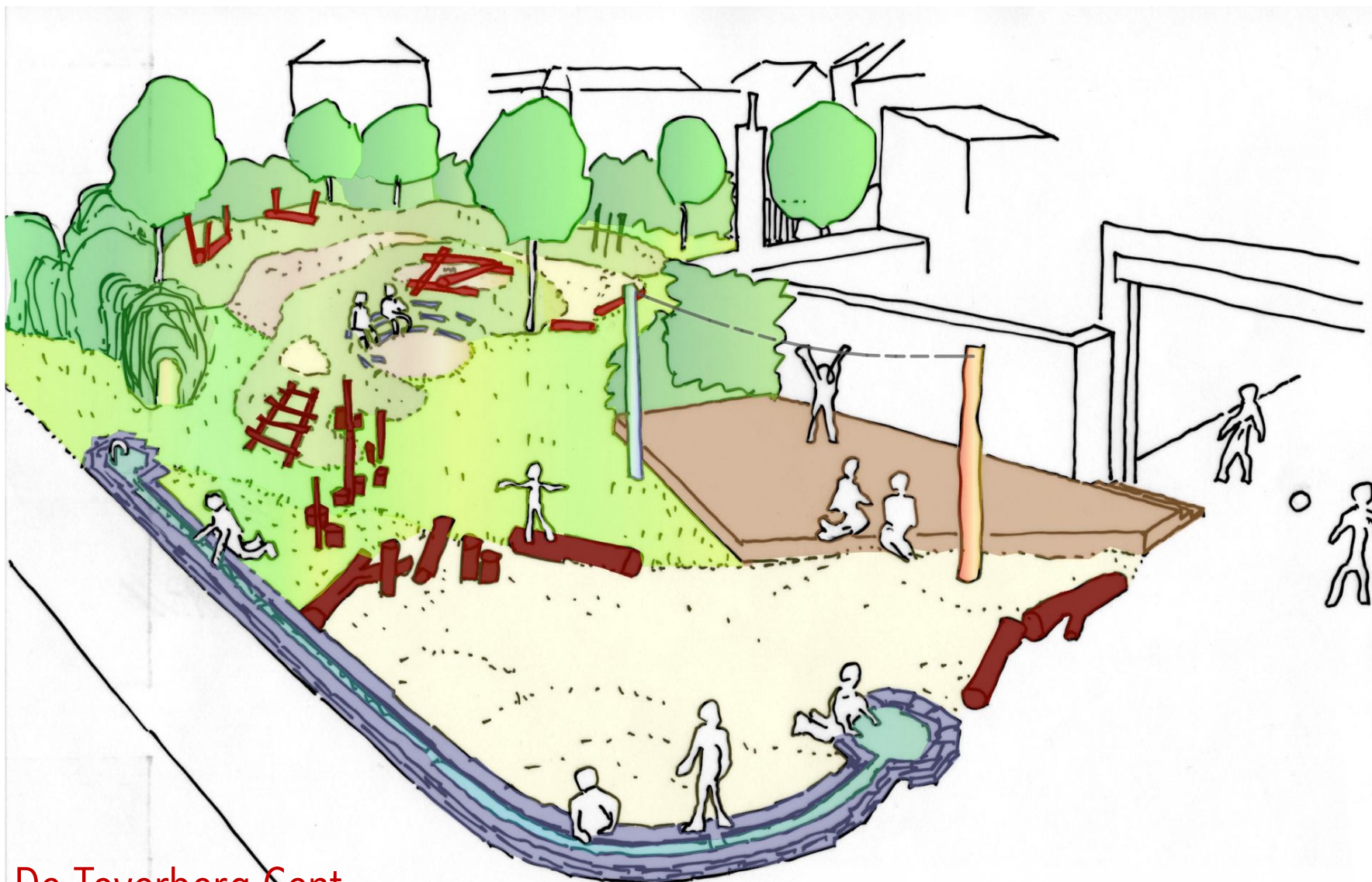
GLIJDEN:

glijbaan in de natuur.
Je kan er van glijden én klimmen

CASE: De Toverberg Gent

speeldagboek

CASE: De Toverberg Gent

praatplan – schets 2011 – fris in het landschap

groene speelplaats is volledig omheind (gevaarlijke straat) maar het poortje staat na schooltijd open zodat kinderen er vrij kunnen gaan spelen en ouders hier ook elkaar kunnen ontmoeten

CASE: De Toverberg Gent

het resultaat

- alvorens het open te stellen als parkje voor de buurt, voerde school een **intensief participatieproces** met leerkrachten, leerlingen, ouders en buurt.
- de school werd **ondersteund door de jeugd- & groendienst van de stad**: → **aanleg en onderhoud**
 - stad Gent heeft als doel: **speelruimte voor elk kind op wandelafstand** dus in elke woonwijk,
 - in deze zeer dicht bebouwde wijk bijna onhaalbaar zonder deze schoolspeelplaats te gebruiken.

ook avontuurlijk spelen voor de buurt

CASE: De Toverberg Gent

CASE: De Toverberg Gent

Toverberg 2016

ook avontuurlijk spelen voor de buurt

CASE: De Toverberg Gent

Toverberg 2016

ook avontuurlijk spelen voor de buurt

CASE: de bostorie Drongen

- de bosterie als onderdeel van de dorpsgemeenschap (bib, scholen, ontmoetingsplek, ...)
- de bosterie als onderdeel van een speelweefsel en mogelijkheid voor trage verbinding

CASE: de bostorie Drongen

RUIMTE DELEN

buitenklas

Leesles

RUIMTE DELEN

samen beheren

CASE: de bostorie Drongen

bosterie gedeeld gebruik

- **niet publiek opengesteld** : speel- en leerbos is eigendom van de Kerkfabriek (= tuin van de pastorie)
- via een **overeenkomst en nauw overleg** met Kerkfabriek en parochie kon 'Kindvriendelijk Drongen vzw'
 - het bosje inrichten en gebruiken als **speel- en leerplek** door de drie omliggende scholen van Drongen.

afspraken: onder begeleiding in klasverband.

toekomstdroom: dit bosje – palend aan publieke parkje aan de bibliotheek van Drongen – op termijn **publiek openstellen**,

dus ook dit kan gedeeld gebruik zijn

CASE: de bostorie Drongen

cruciaal hier:

- **gedreven enthousiaste** mama's, papa's en leerkrachten (de mama's goten hun idee in een projectvoorstel en verkregen van de stad Gent burgerbudget voor de realisatie!)
- **financiële injectie** via burgerbudget van de stad:
 - mogelijkheden om professionele hulp in te schakelen
 - duurzame en creatieve realisatie van de inrichting/aanleg
- sterk **participatief** traject met:
 - de Kerkfabriek,
 - verschillende stadsdiensten
 - 3 schoolteams, ouders, kinderen
- **goede afspraken rond gebruik en organisatie**, zodat elke leerkracht met haar klas gebruik kan maken van de plek

bosterie gedeeld gebruik

CASE: de bostorie Drongen

TUSSEN DE BOMEN

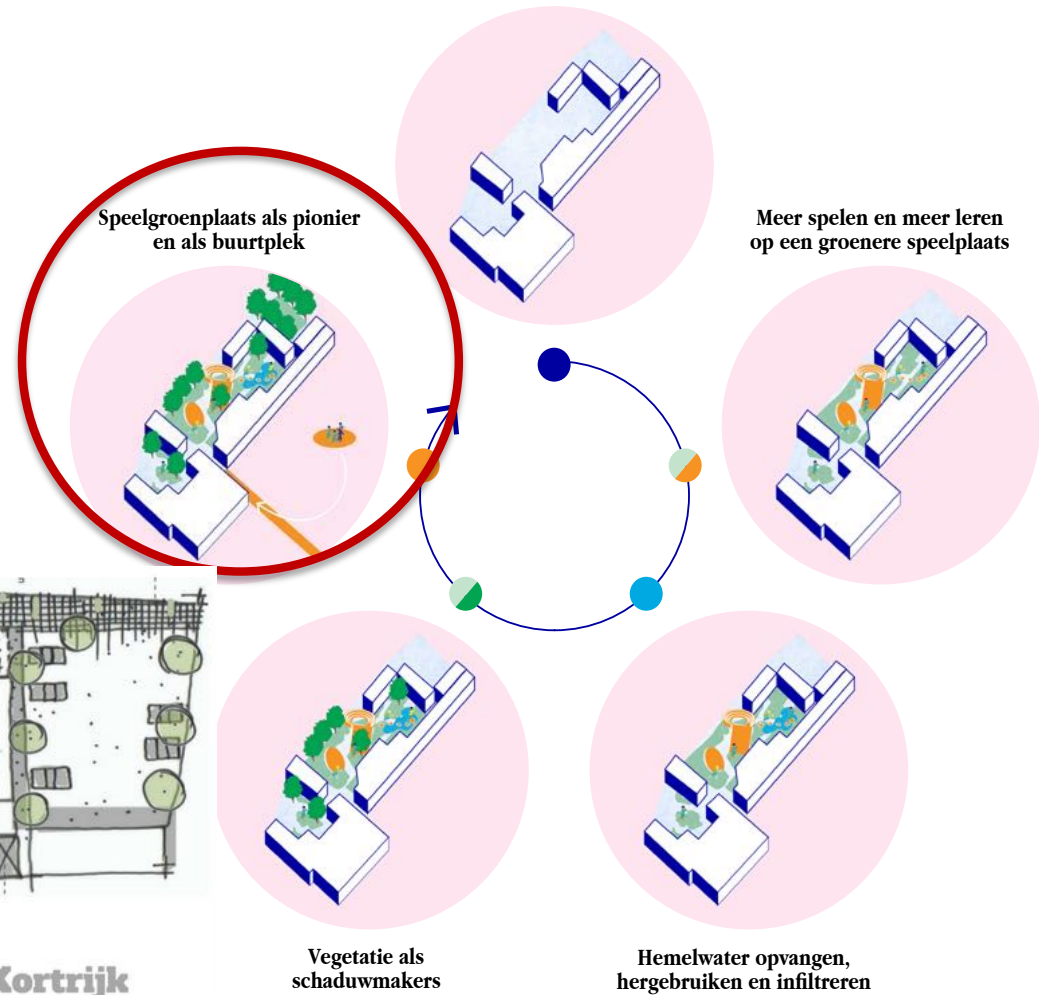
DRONGEN

De eerstejaars van Basisschool Mijlpaal in Drongen zaten in het mooiste leslokaal van de stad: buiten, tussen de bomen. Samen met juf Lieselotte en juf Jolien trokken ze gisteren naar hun 'groene paradijsje' in de Abdijmolenstraat. Met geld van het Burgerbudget is daar buitenklas De Bostorie ingericht. Denk aan boomstammen, een buiten-

toilet, *kruintuinders* – lees: ligbanken om naar de bomen te kijken – en een *spreekberg* om sprekeburten op te geven. “Beweging en buitenlucht zorgen voor meer leerplezier én concentratie”, zegt directrice Vanessa Reygaert. “We willen voortaan systematisch buiten lesgeven. We vinden dat belangrijk. Er zitten te veel leerlingen aan het scherm gekluisterd.” (tsa)

FREDERIEK VANDE VELDE

Startsituatie

EEN DROOM VAN EEN SPEELPLAATS

Een groene speelplaats voor basisschool St-Paulus Kortrijk

CASE: St. Paulus

- Biodiversiteit
- Water
- Bodem
- Luchtkwaliteit
- Leefomgeving
- Hitte
- Agricultuur

een groene speeloase ook voor de buurt

- speelplaats wordt op geregelde tijdstippen opengesteld voor lokaal jeugdwerk en buurtbewoners.
- ouders van de school kunnen gebruik maken van de speelplaats voor verjaardagsfeestjes. Dit na reservatie.

CASE: basisschool St. Paulus

een groene speeloase ook voor de buurt

aanpak

- een registratiesysteem met badges
- overleg met stad Kortrijk.
- geautomatiseerde toegangspoort > wordt via een app bediend.
- een huishoudelijk reglement
- camera's geplaatst > gericht op de belangrijke looplijnen
> sociale controle
- school experimenteert en evalueert de openstelling
- subsidie van [MOEV](#).

CASE: basisschool St. Paulus

CASE: Groene Poortje Kaster

2 poorten systeem

speelplaats aan straatkant na de schooluren gemeentelijke speelplein

- overeenkomst met de gemeente voor beheer en onderhoud,
- gemeente is verantwoordelijke uitbater,
- eigenaar van het terrein blijft wel de school

voordeel voor de school:

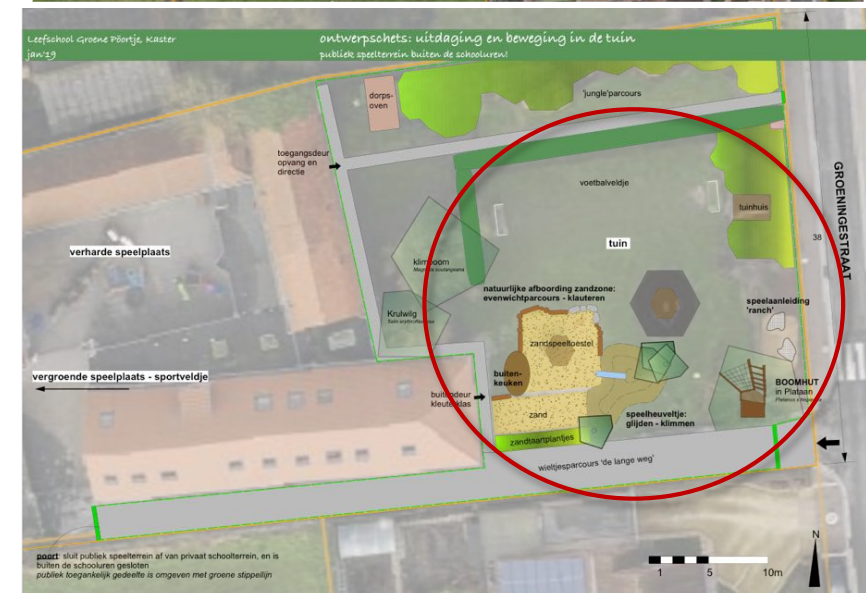
onderhoud van de 'tuin' door de gemeente,

voordeel voor de gemeente:

extra speelnatuur voor Kaster

voordeel voor kinderen en buurtbewoners:

extra ruimte voor spel en ontmoeten

poort: sluit publiek speelterrein af van privaat schoolterrein, en is buiten de schooluren gesloten
publiek toegankelijk gedeelte is omgeven met groene stippellijn

CASE: Groene Poortje Kaster

1 5 10m

subsidie

herinrichting met heuveltje, boomhut en creatieve zandkeuken werd mogelijk door **projectsubsidie 'gedeelde bewegingsvriendelijke speelplaatsen'** met **steun school, ouderraad, gemeente**

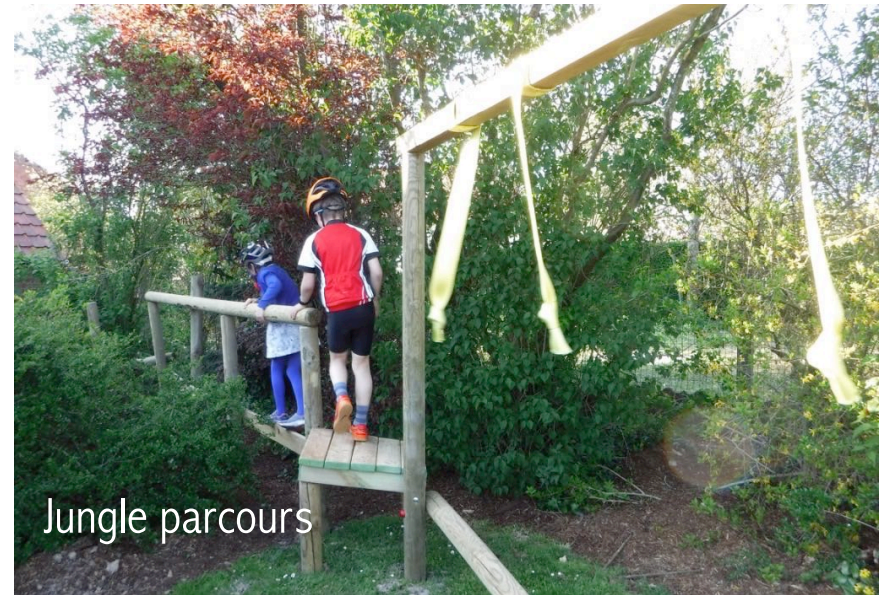
CASE: Groene Poortje Kaster

knelpunten:

- soms lastige situaties met de onmiddellijke buren van de school
- ‘klassiek’ beheer door gemeentediensten heeft ook zijn lastige kanten: overrijverige snoeiers technische dienst
 - jungleparcours door de struiken werd een parcours tussen pomponrond gesnoeide struiken

conclusie:

goed overleggen met de mensen die het beheer gaan doen,

Jungle parcours

CASE: Groene Poortje Kaster

CASE: Kindcentrum Deventer

CASE: Kindcentrum Deventer

Copyright: ScagliolaBrakkee

CASE: Kindcentrum Deventer

CASE: Kindcentrum Deventer

Copyright: ScagliolaBrakkee

CASE: Kindcentrum Deventer

Copyright: ScagliolaBrakkee

CASE: Kindcentrum Deventer

de omgekeerde richting kan ook:
• school gebruikt een stuk openbaar terrein tijdens de schooluren

CASE: De Wonderfluit Gent

Toverberg
open speelplek

speelplaats als deel van een groter geheel – ruimte delen

waarom

- schrijnend gebrek aan openbare ruimte waar kinderen kunnen spelen. – zeker in de steden.
- deel van de oplossing: buiten schooltijd openstellen van schoolpleinen.

ambitie:

- schoolpleinen na schooltijd openbaar toegankelijk maken > meer speelplekken in de stad
- kinderen moeten meer veilig kunnen buitenspelen in hun eigen buurt
- bij **herinrichting** van schoolpleinen: het accent **ook** leggen bij openstelling buiten schooltijden

speelplaats als deel van een groter geheel – ruimte delen

aanpak

- creëer speelnatuur op school
- betrek jongeren / kinderen / leerkrachten / ...bij de herinrichting van het schoolplein
- maak de school zichtbaar
- maak van het schoolplein een buurtplein
- betrek de omwonenden bij het beheer
- overleg met de gemeente / stad ivm beheer, financiële bijdrage
- verzekeringen???

aandachtspunten

factoren die belangrijk zijn op de ontwikkeling van een openbaar toegankelijk schoolplein

- ligging schoolterrein
- sterke visie schooldirectie
- samenwerking met andere partijen
- kunnen beschikken over budgetten

het gebruik en de functie van het schoolplein regelmatig te evalueren.

- sluit dit nog aan bij de wensen van kinderen, en buurt?
- biedt het plein nog voldoende uitdaging?
- als deze analyse is gemaakt: eventueel kleine aanpassingen.
- evalueren systeem van openstellen

kinderen moeten bij het schoolpleinbeleid betrokken worden & blijven.

- kinderen motiveren en uitdagen om blijvend ideeën in te brengen
- resultaat: zich 'eigenaar' van het plein voelen.

organiseer regelmatig activiteiten op het het schoolplein.

school zichtbaar maken

